

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajozárjával kaphatók könyvtárkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre . . . . . 5 frt - kr.

Hat hónapra . . . . . 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékekkel együtt: 1—100 szóig 1 frt 30 kr., a 100-on fölül minden szó 1 krajzával számíttatik. E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közlésért 7 kr., kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyiltterben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.

A méhészet.

Kétségbe nem vonható tény, hogy a földművelésben előrehaladtunk; — és habár azon irány, melyet itt követünk s melyszerént csak a czereálék termesztésére fektetjük a főszűlyt, nem egészben fogadható el, sőt tartani lehet, hogy ezzel a földművelés célját — a jólét előmozdítását kompromittáljuk, mégis azt úgy kell tekintenünk, mint szorgalmunk, mint munkánk kedvező eredményét.

A földművelésnek, a gazdasátnak különféle ágai vannak. Ez helyesnek és nem egyoldalúnak akkor nevezetük s tartatik, midőn nem egyik a másikának rovására, hanem bizonyos összhangban a viszonyok és körülmények kellő megfontolása s tekintetbevétele mellett kultiváltatik.

A gazdasátnak egyik kiváltsága a kertészet s ezzel kapcsolatban a méhészet.

Hazánk áldott földjén minden gazdasági ág fölhasználhatja a maga terrenumát; egyik kisebb, másik nagyobb mérvben, egyik kevesebb, másik több kedvező föltételekkel; csak az akarat, csak a szorgalom, csak a munka tege meg a maga kötelességét.

S ha ezekhez aztán csatlakozik a kitarthatás: a haszon és jutalom elmaradhatlanok.

Barsvármegyének mind földrajzi, mind éghajlati viszonyai szintén azt tanúsítják, hogy a gazdaságat különféle ágai s ezek között a kertészet, méhészet legnagyobb haszonnal üzhetők.

És vajjon dicsekedhetünk-e azzal, hogy ezen ágakat csakugyan érdemük szerént saját, jól fölfogott érdekeink szempontjából kultiváljuk?

A statisztika, a tapasztalás azt bizonyítja, hogy nem.

Sőt, ha az igazat meg akarjuk vallani, e részben a mulasztás, az indolencia vádja alól magunkat föl nem menthetjük.

A roszkosi kert ugyan ritkítja párját az országban, de ez egyetlenül áll megyénkben, úgy — hogy a többiek alig képezhetnek számbavehető helyet mellette; pedig felső vidékünk egyenesen ezen és a méhészeti ágra van utalva, egyéb gazdasági ágaink inkább kísérletek, mint haszonhajtó művelési ágak.

Hát a méhészet hogy áll!?

Na, erről épen tán jobb volna hallgatni, mint azt fölhozni, hogy mennyire haladt elő megyénk ezen ág művelésében!

Igen, de hogyan hallgathassunk, mikor uton-utfélen hangzik a panasz, hogy nem tudunk megélni, hogy pusztulunk, hogy fölvidéki testvéreinknek a talaj terméketlensége miatt ki kell vándorolniuk, sat.

Hogyan hallgathassunk, mikor látjuk, hogy a kereseti ágak, melyek haszon- és jövedelemmel kínálnak, elhanyagoltatnak, s midőn körünkbe jó egy-egy jóra való szakember, és bebizonyítja, hogy azon kereseti ág, — melyre mi épen nem, vagy nagyon keveset reflektálunk, volna azon egyedüli föntartási eszköz és mód, mely által a jólétre biztosan szert tehetünk: — alig hallgattatik meg, s mi tovább is az indolencia karjaiban szendergünk,

Föl kell ocsudnunk s munkára kell kelennünk, nem szabad e tért, e kereseti ágat paragon hagynunk. Ott, hol — mint mondók — más kereseti ágak nem kínálnak: a méhészet az élet föntartásának posztulátuma; ott pedig,

hol más kereseti ágak is ajánlkoznak: a méhészet oly mellékjövédelmet biztosító kereseti ág, mely által s melynek segélyével azokat jövedelmezőbbé s biztosabbakká tehetjük.

Mondják ugyan, hogy némely vidékeken a mézlegető hiánya miatt ezen gazdasági ág haszonnal nem üzethető. Ezen ellenvetés azonban kevés alappal bírhat, mert hiszen a mézlegető mesterséges uton is megszerezhető; s amennyiben az egyes erők nem volnának képesek ezt megteremtteni, sorakozzanak a méhtenyésztők társaságokban s egyletekben: s akkor a kérdést sikerrel lehet megoldani.

Valló József, miniszteriális méhészeti vándortanár e napokban megyénk több községében tart elméleti és gyakorlati méhészeti előadásokat; ragadjuk meg a kínálkozó alkalmat, hogy egy szövetkezet létesítése által az egybegyűlt méhészeket az üdvös cselekvésre sorakoztathassuk.

Azon állítólagos baj tehát, hogy nincs mézlegető — a tisztelt vándortanár által adandó tapasztalati utasítás nyomán közös erővel minden vidéken a közjó előmozdítására meg lesz szüntethető, vagy legalább is annak megszüntetésére a helyes alapot megvetni alkalmunk nyílik.

Őszinte szavak iparosainkhoz.

A „Bars“ f. évi 14. számában „Megyénk iparáról“ cím alatt egy figyelemreméltó cikket hoz azon alkalomból, hogy az országos kiállításra alig néhány iparos jelentkezett a megyéből. Mindenesetre szomorú jelenség ez s nem csekély aggodalommal tölti el azokat, kik az ipar s annak fejlődése iránt érdeklélnek.

Tegyük csak egy kis visszatekintést e tekintetben. Még néhány év előtt az iparosok tisztességes anyagi körülmények között éltek, becsületes munkával mindenki megkereshette kenyerét, még valamit meg is takargatott. Most egyszerre azonban, aki tehette, más foglalkozást keresett magának, s akinek ez nem jutott, potomáron dolgozott a „nagy iparosok“nak, csak hogy megélhessen. Nem volt kereset, nem volt munka, tönkretette a szabad ipar.

A modern államok mintájára kaptunk mi is ipartörvényt: a céhek eltöröltettek s elrendeltetett az ipartársulatok szervezése. Nem akarom pártolni a céhrendszert, de minden hiányai mellett is az iparosokra előnyösebb volt, mint a mai rendszer. Bizonyítja ezt az ország iparosainak egyhangú panasza s a kormány azon eljárása, hogy maga látja szakszerűnek a kisiparosokat annyira fenyegető szabadiparnak határt szabni. Az újabb ipartörvény lenne hivatva segíteni a mai állapotokon. A jövő majd megmutatja, hogy milyen eredménye lesz.

Az iparososztály ma egy kiváló helyet foglal el a társadalomban s fölvirágozása állami életünkben is kiváló fontossággal bír. Belátta ezt a kormány is, midőn az ipariskolák szervezését elrendelte s a felső nép- és polgári iskolák által módot nyújtott az iparosok szakszerű kiképezésére. A mai viszonyok között semmi sem lenne kívánatosabb, mint egy képzett, ügyes iparos, vagy kereskedő-osztály megteremtése, mely egészen új életet hozna be az állam életébe. Mitette Franciaországot, Angolországot gazdaggá? Ipar és képzett iparosai.

Az idő hálad, s jaj annak, aki elmaradt! Jaj nekünk is. Avagy mit tettek megyénk iparosai az ipar fölvirágozása érdekében? — Semmit! — Ott vagyunk ma is, ahol 100-év előtt voltunk, kivéve, hogy a varrógépet fölaltatták számukra...

De nemesak mi vagyunk így, így van Magyarországot legtöbb városa s mert a külfölddel nem tudunk haladni, kiszorítanak mindenütt, kezünkbe kiveszik a kenyeret. Ne szűgyeneljünk ezt bevallani, ez már így van. S mert ezt belátjuk: iparkodjunk a helyzetet segíteni: állítsunk ipariskolát!

Még egy nagy hibájuk, hogy ne mondjam: be-tegségük van iparosainknak, melyből okvetlen ki kell gyógyulni, még pedig minél előbb. Atalános szokás,

hogy a szegényebb iparosok is legalább egy gyermeküket a tudományos pályára nevelik. Ez, magában véve igen megbecsülendő és elismerést érdemel, midőn egy apa, tehetséges fiát — talán sokszor nélkülözések mellett — céljához segíti, de vannak esetek, hogy a „kedves“ miatt a többi testvér rongyos, éhezik s mire tekintetes-, vagy tisztelendő urra lesz, az apa ráköltötte minden vagyonát. Ez méltánytalanság a többi testvérek iránt, mert a mai világban nagy szerenese kell ahhoz, hogy valaki olyan állást kapjon, melyből saját családja is megélhessen, s még szüleit, testvéreit is segélyezhesse a legjobb akarat mellett is. Nem mondom én azt, hogy az iparos ne taníttassa gyermekét; tegye aki teheti, s ha a gyermek tehetséges, az mindenesetre föl-küzdli magát, de sok elbukik, elmarad, hát akkor mi lesz? Iparos? Most már ez kevés neki, ur meg nem lehet.

De hát olyan megvetett lenne az az iparos-pálya? „Mindenesetre becsületes munka férfias és tisztelgetést érdemel“ — mondja az élelmes angol. S valóban csak nálunk szegény az! Az iparosokon magukon áll, hogy fölemelkedjenek s meg fogják látni, hogy a glagé-keztűs méltóságos urak meg szorítják a becsületes munkában megkérgezedett kezét. Ma minden állásra özönével rohannak az emberek; sokszor kvalifikált emberek kéntelenek alárendelt szolgálatoakat tenni, csak hogy megélhessenek. Ha ezt figyelembe vesszük, lehetetlen be nem látni, hogy a szerény hivatalnok, ügyvédi s egyéb tudományos pályán kívül is van még pálya, mely anyagi jólétet és társadalmi állást képes biztosítani. Avagy nem láthatunk-e már is a közélet terén kiválóan szereplő néhány tekintélyesebb iparost, kereskedőt megyénkben? Igenis, vannak ilyenek, igaz, hogy csak kevesen, de lehetnének számosabban is. És hogy többen legyenek ebben az osztályban tekintélyesek: az csak az illetők akaratától s kulturai törekvésétől függ.

Barsvármegye lakossága között igen sok az iparos, vannak városai s még sincs csak egynek is az iparos- és kereskedői osztály művelődését elősegítő felső nép- vagy polgáriskolája. Pedig ezek vannak hivatva ama nagy társadalmi reform előkészítésére, melyet az iparos- és kereskedői-osztály a jövőben kell, hogy eszközöljön, ha csak nem akar a külfölddel szemben minden létjogáról lemondani.

Vegyék kezükbe maguk az iparosok az ügyet, alakítsák meg első sorban ipariskolájukat, aztán mint testület, forduljanak a kir. tanfelügyelőséghez, hogy a kormánytól felső nép-, de még inkább polgáriskola fölállítását eszközölje ki s ez lesz majd az iparosok iskolája, honnét kikerülve, méltán sorakozhatnak a külföld iparosai mellé. Ne féljenek, nem lesz ez verseny-társ a gymnáziumnak, mert mindegyiknek meg lesz a maga növendéke s békében elférnek egymás mellett.

Vegyék szívesen tanácsomat s engedjenek meg, ha talán túlszinte voltam. —y.

Milyen szőlőfajokat műveljünk?

Szőlőművelésünk egyik általánosan ismert sarkalatos hibája az, hogy a legkülönbözőbb szőlőfajok — tekintet nélkül arra, hogy mennyiben felelnek meg az illető hely éghajlatának és talajviszonyainak, minden megválasztás nélkül termeltetnek. — Ezen segítettő, a földművelési miniszter összeállította ama szőlőfajok jegyzékét, melyek az egyes borvidékeken termesztésre a legalkalmasabbak, s azokat tekintettel érsi idejükre, mivelési módjukra, úgy a talaj fekvésére, mint minőségére osztályokba soroztatta. Az ekként összeállított jegyzék magyarázó útmutatásaiból az alább kivonatolt sorok kiválólag érdeklél vidékünket.

A világkereskedelemre szánt boroknál főszűly fektetendő arra, hogy minden borvidéken csak néhány s oly szőlőfajok kiválasztására és nagyban művelésére szorítkozzanak a termelők, amelyek ama borvidék borának jellegét s hasonló minőségét a kielégítő mennyiség mellett biztosan megadni képesek.

A világ összes borpiaczeit Franciaország e príncipium következetes betartásával volt képes megnyerni és meg is tartani: évtizedek óta tapintatosan és dícséretes körültekintéssel válogatta meg azt a néhány szőlőfajt, amelyek minden egyes borvidéken a nagyban művelésre kiválóan alkalmasak és ezek művelése mellett állhatatosan meg is maradt.

E tekintetben hazánk igen abnormis szőlészeti viszonyokat tüntet föl, mert a legtöbb borvidéken még a kisebb termelők szőlőjében is egész gyűjteményét találjuk föl a legkülönbözőbb s gyakran a legrosszabb és az illető borvidék jellegének egyáltalán meg nem felelő szőlőfajoknak.

Oly borvidék, melyen egy-egy holdnyi szőlőterületen legalább is 10—15 szőlőfaj nem műveltetnék, — egyáltalán alig léteznek.

Ennyi szőlőfaj mellett egyenlő jellegű s hasonló minőségű bort szütni lehetetlenség. E mellett igen meg van nehezítve a borok kiegyenlítése házasítás (coupage) útján is, mert ily heterogén anyaggal egy normális középanyagot előállítani még mesterkélés útján sem szokott sikerülni.

Vannak ezenkívül oly borvidékek is, hol az egy-egy viszonyokhoz a termőföld fekvése és a talaj minőségéhez képest épen nem azok a fajták választottak ki a termelésre, amelyek oda czélszerűek és megfelelőek lennének.

Hazai bortermelésünket — mint Európa többi bortermelő államaét is — a fillokszera végpusztítással fenyegeti s pár évtized alatt Magyarország borászati térképe, statisztikája nagy változásokon fog keresztül-menni, mert hegyeinken az eddigi szőlők vagy csak gyérintéssel lesznek művelhetők, — vagy pedig csakis amerikai ellenálló szőlőfajták művelése által fognak birtokosaink bortermeléssel foglalkozhatni.

Mint hogy pedig a bortermelésre alkalmas amerikai szőlőfajok legnagyobb része oly közönséges bort szolgáltat, hogy a birnévre vergődött magyar borokat épen nem pótolhatják, ennél fogva kéntelenek lesznek a termelők ellenálló amerikai fajokat jelenlegi fajainkkal beoltani. A kormány segédkezet kívánván nyújtani a termelőknek, készséggel fog gondoskodni, hogy ily benemesített ellenálló gyökeres venyigék, valamint fillokszeramentes helyen termelt európai vesszők is az állami intézetek- és telepekről jutányosan beszerezhetők legyenek. Mint hogy azonban annyi szőlőfaj oltása és iskolázása, amennyi jelenleg az ország összes borvidéken műveltetik, majdnem fizikai lehetetlenség, már csak ez okból is egető szükségé válik: minden egyes vidéken a legjobb és legajánlatosabb szőlőfajok kiválasztása.

A kormány által szaktekintélyek és helyszíni tapasztalatok útján megállapított jegyzékben minden vidékre nézve úgy a fehér-, mint a vörös-bortermelésre is 3—5 jobb faj soroltatott föl s a fajok kiválasztásánál kiváló tekintet volt úgy a kvalitatív, mint a kvantitatív legjobb termést adó fajokra.

A főszőlő a jelesebb borvidéknél arra lett fektetve, hogy a bor jellegét köleszőző hazai fajok első sorban ajánltassanak s csak ott lettek külföldi importált fajok ajánlatba hozva, hol az illető vidék bora meghatározott jelleggel nem bír, vagy ahol a kellő szín s tartalom elérése szükségessé vált.

Vidékünkre a következő fajok ajánltatnak e jegyzékben:

I. B a r s—Nyitra—Felső-Komárom vidéke. Fehérbor-termelésre: Rakszölő (Frankus), Ezerjő, Olasz-

Rizling, Sárfehér, Fehér-Gohér (Bajor), Sauvignon, Semillon. — Vörösbor-termelésre: Oporto, Nagy-Burgundi, Szt.-Lőrincz, Kék Gohér, Malbec. Végre Merlot Carbenet és Verdót kísérlettel-re ajánltatnak.

II. H o n t—Nógrád—Vác vidéke. Fehérbor-termelésre: Ezerjő, Olasz-Rizling, Sárfehér, Rakszölő (Frankus), Sauvignon, Semillon. — Vörösbor-termelésre: Oporto, Nagy-Burgundi, Szt.-Lőrincz, Kadarka, Malbec. Végre Merlot, Carbenet és Verdót kísérlettel-re ajánltatnak.

E fajjegyzék használatánál még a következő fontos észrevételek veendőek figyelembe:

Miután a „Sárfehér“, valamint a „Gohér“ és „vörös dinka“ szőlőfajok, mint az minden szőlőbirtokos előtt eléggé ismeretes, tiszta fajtablákba ültetve, virágzaskor rugnak: ezek csakis vegyesen, vagyis valamely más fajjal keverve ültetendők.

A „Rakszölő“, „kadarká“-val együtti ültetésénél a virágzás, tapasztalás szerint, tökéletesen jól folyik le.

A „Sauvignon“, „Merlot“, jobb, erőteljesebb talajt s hosszú művelésmódot igényelnek.

Az „Ezerjő“ hűvösebb éghajlat alatt s rosszabb fekvésben is igen jó bort és bő termést ad, de később érő fajok közé ültetve, nem ajánlható, amennyiben a később érő fajok érési idejéig elrohad, e faj tehát mindenkor vagy tisztán ültetendő, vagy gohérrel keverve, melyvel egyszerre érik, s melynek virágzása is kedvező befolyással van rá.

Az „Oporto“ korai érése s szűnes bora miatt igen ajánlható bő termő fekete faj; de külön tablákba ültetendő, s nem szabad tulérni engedni, mert ez esetben savtartalma igen csekély leendő és bora a keseredés betegségre hajlandó. Egyáltalán ezt tisztán magában borra készíteni nem tanácsos, hanem mindig később érő fajok boraival kell, még pedig az első fejtés előtt összekeverni.

Muskatályborok készítésére rendszerint a sárga muskatályt (Muscat-Lunel) szokták termelni s ez lazább vagy közepkötöttségű s erőteljes talajon helyén is van. Ott azonban, hol a talaj igen kötött, a sárga muskatály rothadni szokott és így ilyen talajon sokkal ajánlatosabb a „fehér alexandriai“ hosszukás szemű muskatály művelése, mely rosszabb talajjal is beéri, jól terem, nem rohad s igen zamatos. A muskatályok egy általában hosszabbra metszhetők, ellenkezőleg keveset teremnek.

A „mézes fehér“, valamint a „semendriai fehér“ szőlőfajok nyálkás, husos bogyójuknál fogva (ezutóbbi tartósságánál fogva is) asztali (csemege-) s kiviteli czélra inkább lévén alkalmas, mint bortermelésre, a borfajok közül mellőztettek.

Csemege- s kiviteli szőlőt egyáltalán ajánltatnak minden vidékre a következő fajok:

I. Korai használatra.

Madelaine, Auevine, Madelaine-Royal, Précoce de Malingre, Chasselas blanc Croquant, Cha selas rouge és Ch. rouge-royal, Passa Tutti, Augustana és Margita. Ezen fajok, a Précoce kivételével, minden hosszúra művelendők.

II. Középidői használatra. Chasselas Napoleon, Golden Champion, Duc of Buccleuch, Muscat d'Alexandrie blanc, genuai zamatos, Muscat Frontignan, mézes fehér.

III. Téli eltevésre és késői kivitelre. Semendria fehér, vörös dinka, malaga kék, damaskusi sárga, smyrnai muskatály, halhólyag; fehér, piros és kék kecskecesű.

A szőlőültetési módozatoknál a szőlőtökék egymástól való távolságára, valamint azok mennyiségének kat. holdanként (per 5700 négyszög méter) leendő megállapítására az alább föltüntetett táblázatokat szolgálnak utmutatásul. És pedig:

I. A négyzetes szőlőültetésnél:

Ha a töké és a sorok egymástól távolsága 1 m. s egy töke területe 1 négysz.-m.: egy holdra (5700 négysz. m.) fér 5,700 töke.

Ha a töké és a sorok egymástól távolsága 1.20 m. s egy töke területe 1.44 négysz.-m.: egy holdra (5,700 négysz. m.) fér 3,958 töke.

Ha a töké és a sorok egymástól távolsága 1.50 m. s egy töke területe 2.25 négyszög m.: egy holdra (5,700 négysz. m.) fér 2,533 töke.

II. A 3-szög vagy dülényes ültetésnél:

Ha a töké egymástól távolsága a sorban 1 m., a sorok egymástól távolsága 0.50 m. s egy töke területe 0.5 négyszög-m.: egy holdra (5,700 négyszög m.) fér 11,400 töke.

Ha a töké egymástól távolsága a sorban 1.20 m., a sorok egymástól távolsága 0.60 m., s egy töke területe 0.72 négysz. m.: egy holdra (5,700 négysz. m.) fér 7,916.

Ha a töké egymástól távolsága a sorban 1.50 m., a sorok egymástól távolsága 0.75 m. s egy töke területe 1.25 négyszög m.: egy holdra fér (5,700 négysz. m.) 5,066 töke.

Különfélék.

Bobok György. kir. albiró, városunk közszereplésében álló polgára, f. hó 13-án, életének 54-ik évében, tüdőgyulladásban, alig néhány napi szenvedés után elhunyt. — A szomorú hír közrészvételt keltett nagy vidéken, a boldogult férfit jó kedélyével, szíves modorával magához tudta vonni mindazokat, kik vele valaha érintkezésben voltak s így széles körben érezzük a fájdalmat, melyet e felejtetlen jóbarát hirtelen elvesztése okozott. — Enyhítse a kedves család leirhatlan fájdalmát mindnyájunk részvéte, kiknek keblében maradandó lesz a boldogult emlékezete. — A családi gyászjelentés így szól: „Dezseri

Tárhoza.

Fővárosi levél.

Budapest, 1884. ápr. 11.
— (Max Gabriell. — Női uszoda. — Mátyás temploma. — Hebron rózsáinak vendégisztergelye.) —

Van a nagylétnék egy csodás varázsa, melyet a legelfáultabb szív is megérez. A kedély sokkal ünnepeyesebb, nyugodtabb, s a földi lét mulandóságát meg-aranyozza az égi hit szelid visszlénye. Ott fekszik a szenvedés nagy mestere sötét sziklasíkjában, színes mécsék világítják meg nyugodt, halvány arcát. Nem emberi szív az, mely nem dobban hangosabban a Golgotha nagy halottja előtt.

Max Gabriell „Beteljesedett“ című remek festménye nagyon is megfelel a gyászos hét jellegének. A fővárosi műcsarnok egyik néptelen termét ékesíti. Egy félórashoztat tanulmányoztam, anélkül, hogy élő lényt láttam volna.

A portás meg a jegyszedő egyre csak ásitának, közönyösen tekintve a szürke égboltra, akár alhatnának nagyokat. Ami pedig Max Gabriell képét illeti, arra nézve csak azt jegyezhetem meg, hogy a reális fölfogás és a művészi kivitel mellett bámulatos még ama alapos bonczatani ismeret, mely a művész rendelkezésére állott. Hullát természetesebben ábrázolni nem lehet. A komor kép hatását nagyban emeli egy, a láthatár alján végig vonuló vörös sáv, mely a többi színrel erős ellentétben áll.

De ime, tova tűntek az ég sötét föllegei, a nap oly meleg sugarakat küld a száradó aszfáltra, hogy Afrika jut eszembe. Rajta! nem azért vagyok a fürdők városában, hogy ne tudjak ezen segíteni. A karesu „Hattyu“-n röpülök fölfelé a Duna tengerzöld árján. A lánc- és Margit-híd hatalmas vasbordázata percznyi diadalívet képez a hajó fölött, mely egyet füttyent s kiköt a Császárfürdő előtt. Ott állok egy mecsét karesuságával bíró épület előtt; a kaput két sphynx őrzi.

Jól teszi, mert délelőtt itt szoktak fürödni a főváros szépei, kik oly kegyesek voltak s megengedék, hogy a fődétlen uri uszoda megnyitáig, délutánonként a férfiak élvezhessék a langyos víz jótékony hatását a monarchia legnagyobb fődött fürdőjében. A színes üvegfüdélén beható napsugarak gyémántesillogásúvá teszik a víz hullámzó fölületét, s az ember oly világításba kerülhet, hogy a feje zöld, melle lila, lába vörös, vagy sárgaszínűvé válik. — Szép lehet ez akkor,

ha délelőtt... de esitt! — ez még sem a mai tárczába való; különben is ma vagy kétszázra menő hadapród csapott itt éktelen zsvajt, ama boldog tudatban, hogy a víz esacsogó habjaiból azonnal öt napi szabadság karjai közé röpülhet.

Az afrikai hőség ellen ily hatalmas argumentumokkal küzdvén, elhatározám, hogy egy kalap alatt megtekintem a várbeli Mátyás-templom meglehetősen gyorsan haladó restaurálási munkálatait. Konstantinápolyra emlékeztető girbe-görbe, hegyes-völgyes utcákon haladva, végre följuték a várba s valóban tündéri kilátást élveztem a 7 ódon bástya szürke faláról. Balkézfélől az a kedves völgyecske, melyben a Krisztina-város idylli házaeszkái fehérlenek; Karácsonyi Guidó gróf pompás kastélya, s távolabb a nagy tábori kórház, mely nyolcz tornyával valóságos kis várost képvisel, míg messze kéklík a Jánoshegy, újabban: Erzsébet-orma, a vidék legmagasabb hegyesücske... Jobb kéz felől a hatalmas Duna-folyam barázdát vonó gözöselével, a zöldülő Margit-sziget, a gyári kémények légiója, a pompás paloták és karesu tornyok erdeje. — Valahányszor erre vetődöm, mindig újból s újból megragad a főváros festői fekvésének bája s ma is, mint rendszeren, hangosabb kifejezést akarék adni csodálatomnak, de egyszerre csak fülembé döng egy nyers hang: „Kerl, ich schiesze dich gleich nieder!“

Meg ne ijedjenek, kérem, nem nekem szölt, hanem egy dühös örmester a szomszéd bástya alatt tanított néhány ujonczot a puskakezelés mesterségére; míg két fürge szakaszvezető asszisztált neki, bőven osztogatva hátbaveréseket, megtisztelő czimeket. Körülöttem mindenütt haladás, de e zsarnoki bánásmód láttára a középkorba képzelém magam vissza, midőn durva erőszak uralkodott csupán...

Végre ott állottam ama nevezetes templom előtt, mely, gyökeres átalakításon átmenve, díszét képezendő Buda ősi várának. A homlokzat még változatlanul áll ama nyolczszögű toronnyal, melyet I. Mátyás rakatott rá; de a templom hajója már gyökeresen megváltozott. A magas oszlopok, karesu boltívek oly fehérek, mint az elefántesont. Kár, hogy az összhatást még zavartja a sok emelvény, fagerenda stb., amelyen ügyes köfaragó-legények kuszak föl s alá, akár csak a matrózok a hajókötelek zürzavaros labirintijában. Ami pedig a templom külsejét illeti, annak a java már elkészült.

A faragott termésköböl készült fal oly szilárd,

mint valami fellegvár, de az a sok izléses díszítmény egy czukorhabból készült csecsebecsévé finomítja. A magas goth ablakok, melyeken még bekiált a szél, nemsokára remek üvegfestményekkel lesznek ellátva.

A karesu tornyok, magyar czimerek, kettős kereszt és ama nagy, fekete holló, mely hajdan Mátyás paizsán díszlett s most egy kis torony tetején mélézva hirdeti a Hunyadiak dicső emlékét, az egész templom magyar jellegűvé teszük; s ha Szana azt írta a budapesti vígadóról, hogy olyan, mint egy „megfagyott csárdás“ akkor e templomra meg az illik, hogy olyan, mint egy „gothból magyarra fordított egyházi ének“. A köfaragók serényen dolgoznak, hogy a szép mű minél előbb befejeztessék, s akkor talán örökre megtartja új díszét e viharos multu templom. Dicsérték benne az ég királynéját, de volt valaha török mecsét is; különben abban semmi különös nincsen. Pesten hasonló szép szép szokás divik. A megfeszített Megváltó halálakor Kohn, Jeruzsálem és Morgenstern kisasszonyok zengnek gyász-danát s a templom annyira megtelik a föntnevezett kisasszonyok összes rokonságával és ismerőseivel, hogy az egyház jámbor gyermekei a kapu előtt kéntelenek ácsorogni.

Mondják, hogy a színház templom, a művészet temploma. En meg azt mondom, hogy a pesti nagy templom: s z i n h á z, melyben nagy hatással vendégszerepelnek — Hebron exotikus rózsái.

Romváry Károly.

Adatok Léva-város történelméhez.

I.

Tüzesetek krónikája.

(Folytatás és vége.)

1874. évi május 31-én, 11 óra után éjjel tűz ütött ki az Egyenes-malom- és Kereszt-malom-utczák sarkán Klincsok Istvánnál. Leégett 6 ház és pedig: Klincsok István, Rigó János, Gasparik Ferencz, Oszuska János, özv. Gápel Jánosné és Horváth István. Lebontatott a zsindey Akossy Istvánnál. A kár hatóságilag 2362 frtra becsültetett.

1876. évi augusztus 4-én, délután 1³/₄ órakor tűz ütött ki a Görbe- és Kereszt-malom-utczán, a tűz véget ért 3 órakor; leégett 16 ház minden tartozmányával, 47 kacsa, 10 tyúk. Leégték: Loveczky János, Klincsok András, Szenesi József, Klincsok Imre, Király János, Demeter István, Szabó István, Demeter János, Paulik

Bobok Györgyné szül. Nyirák Mária és gyermekei Tivadar, Berta férj. Mercáder Alajosné, Mariska; valamint veje Mercáder Alajos, s unokája Merkáder Edith; úgy szintén az egész rokonság mélyen szomorodott szívvvel jelentik a felejthetetlen férj, szerető apa, nagyapa, s jó rokonnak Dezséri Bobok György kir. albirónak f. évi ápril 13-án élte 54-ik és boldog házasságának 29-ik évében valódi keresztényi türelemmel viselt rövid szenvedés s általános büntölködés után történt gyászos elhunytát. — Áldás s béke lebegjen porai fölött!

— A pozsonymegyei gazdasági egyesület saját pénztárából 700 frtot rezolvált az 1885-iki orsz. kiállítás költségeire. S érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy az egyesület nemes buzgalma folytán már eddig is oly érdeklődést keltett vidéke gazdaközönségénél: hogy a gazdasági egyesület eddig jelentkező tagjai számára 42 négyszög méter tere tehetett előjegyzést, pedig ez csak a kollektív-kiállítás számára van jegyezve; emellett még igen sok nagybirtokos, mint önálló kiállító lép föl az orsz. kiállításon. — Hát nálunk mi történik? vagy Bars megyében nincs számbavehető mezőgazdasági produktum? E téren a felelősség megyénk gazdasági egyesületére hárul.

— Adakozás. A husvéti ünnepekre a következő kegyes adakozások tettek a „Stefánia-árvaház“ növendékeinek javára: Mailáth Istvánné ömltsága ruhaneműket, Akossy Istvánné urb. zsirt és füstölthust, Fülöp Emilia 1 frtot, 6 drb. zsebkendőt és burgonyát, Levatic Mária urb. hust, a helybeli tanítóképezde pedig 6 drb. vessző-kosarat ajándékozott. — Mely adományokért hálás köszönetet mond — az Árvaház bizottsága.

— A gymnáziumi bizottságról — mint alkalmunk volt néhánykor tapasztalni — téves értesülése van egyeseknek, amennyiben sokan összetévesztik azt a két bizottságot, mely a lévai főgymnázium életbeléptetése végett alakított. Jónak látjuk tehát tájékozással ismételtelen közölni, miszerint e tekintetben két bizottság működik, egyik: mint véghajtó-bizottság szerepel, melybe Bars megye törvényhatóságának 1882. évi június 22-én tartott rendes évnegyedes közlési 74/5981. számú határozatával 30 egyén van beválasztva a megye területéről s ezek a következők: Bolemán Adolf (meghalt), Frank Ferencz, Szabady Gyula, Szabó Lajos, Belesák László, Besse Dávid, Benkovits Ernő, Bolemán Ede, Berdach Dávid, Dombay Vilmos, Gyenes József, Holló Sándor, Konkoly Sándor, Kürthy József, Lakner László, Leidenfrost László, Lakner Antal, Mácsai Lukács, Levatic Márton, Munkay János, Márkly Ferencz, Nyitray Ferencz, dr. Pólya József, Szakmáry Endre, dr. Brach Ferencz, gr. Migazzy Vilmos, Ambró István, Dillesz Sándor, Kelecsényi Rátael, Pristyk Neit és Máriássy István. (Itt meg kell még jegyeznünk, hogy az elhalt Bolemán Adolf helyét jelenleg Huberth Vilmos törvb. bizotts. tag tölti be). A másik: „a lévai, gymnáziumi helyi bizottság“, melyet 1882. évi május hó 18-án Léva város közönsége alakított, s e bizottság jun. 9-én a következő albizottságokra osztott: 1. A hivatalos

körökkel való érintkezési albizottság tagjai: dr. Brach Ferencz, Besse Dávid, Bolemán Ede, Csekey Flóris Frank Ferencz, Cyenes József, Holló Sándor, Leidenfrost László, Szabady Gyula, Szakmáry Endre. — 2. A társadalmi uton gyűjtéseket eszközölő albizottság tagjai: Babusik István (meghalt), Czírok János, Kohn Ambrus, Lakner László, Lakner Antal, Márkly Ferencz, Nyitray Ferencz, Németh András, dr. Pólya József, Rác János. — 3. A műkedvelői színi s egyéb előadásokat rendező albizottság tagjai: Belesák László dr. Frommer Ignác, Huberth Vilmos, dr. Halasy Kálmán, Konkoly Sándor, Levatic Gusztáv, Novothny Imre, Schleifer Armin, Szabó Lajos lelkész, Szabó Lajos igazgató — A gymnázium-ügy újabb lendülete alkalmasból fölhevítjük különösen a lévai helyi bizottságot, hogy az építkezéshez szükséges tőkegyarapítására kezdje meg, illetőleg folytassa működését!

— Kinevezés. Szobonya Bertalan a Barsm. gazdasági egyesület titkára az a d a i (Bácsm.) földműves iskola tanárává neveztetett ki s egyuttal az intézet vezetésével is megbízott. — Szívesen üdvözöljük, gazd. egyesületünk derék tisztviselőjét új pályáján!

— Nagy tűz volt Besztercebányán husvét vasárnapján. A „Harnisch és társa“ czég tulajdonát képező híres székgyár összes épületei, raktárai és géphelyiségei mind megsemmisültek a nagy tűzben. A hajlított fa-butorgyár első sorban a külföld számára dolgozott óriás mennyiségben és 1000-nél több munkásnak volt kenyéradója, s ezek most munka és kenyér nélkül maradtak. A gyár csak 170,000 frtig volt biztosítva de a kár meghaladja a fél milliót. — Általános a hit, hogy a tűzet szándékos gonozság támasztotta. Sajnosan kell értesülnünk, hogy oly előrehaladt városban, mint Besztercebányán, nincsen tűzoltóság s a tűz terjedésének meggátítását egy vidéki tűzoltó-csapat teljesítette Radványból A gyáron és épületein kívül még 15 ház égett le.

— Valló József, méhészeti vándortanár tegnap a helyb. képezde méhesében tartott gyakorlati előadást. Ma, kedvező idő esetére, Bolemán Ede méhesében lenne folytatása.

— Rövid hírek. — Időjárás: A jövő hétre napos. főlhős-borussal változó időt várhatni, helyenként esővel, kisebbedő hőmérsékkel. — A Szt.-István-társulat most tartott választm. ülésén elhatározta, hogy a népirodalom terjesztése végett ismét naptárt fog kiadni, más füzetes vállalatról később kíván tanácskozni. A társulat bevételé utjévtől máig 32,386 frt, kiadása 31,191 frt. — A marhavásár elmérgesedett ügyében most a bécsiek huzalokkal fogják körül a marhahizlalókat, hogy ezek csak hajtsák marháikat Pozsony helyett Bécsbe, hol minden kedvezményben részesülni fognak. De Pozsonyban mégis lesz vásár, az előkészületek itt már mind megtették. — A trónörököspar kezező időjárás mellett, szerencsésen érkezett Konstantinápolyba, hol a kitüntető fogadtatás minden nemével elhalmoztattak. — A bécsi löversenyen f. hó 17-én Eszterházy, Sztáray, Hunyady Imre és Festetich grófok lovai 6 alkalommal vívták ki a győzelmet, 800—

1500 frtos díjakat nyerve. — A dsidákat megszüntetik a monarchia mind-11 ulánus ezredénél, a dsida helyett karabélyt kapnak, mint a huszarak és dragoonysok. — Nagy tervben törí fejét az orosz kormány: Sz.-Pétervárt egy olyan csatornával akarja összeköttetésbe hozni a tengerrel, hogy oda a legnagyobb tengeri hajók is bejuthassanak. — Magyar utczanevek lesznek a százezer lakosságú Torontó é-amerikai városban, hol Trefort, Kálnoky és Kállay Béni nevek után lesz a keresztelés. — Osztr.-magyar kutya-kiállítás volt a minap Bécsben, hol három magyar kiállító nyert kitüntetést, köztük az első díjat gr. Eszterházy Miklós 5 rókakopói vitték el. — A legújabb divat: Párisi szalónokban az urak kármínvörös frakkot viselnek, mert a fekete — szerentük — csak temetőskor illő, vagy pinzereknek való. — Az agyagipart Kőrmezőbányáról: Stiaszny E. és fia —, Selmezbányáról: Schmidt Ludmilla és Pohl József agyagpipákkal fogják képviselni az 1885-iki kiállításon.

— Csak egy feleség van. Egy hittérítőhöz beállít nemrég az indiántörzsek egy vörös bőrű fia s kijelenti, hogy meg akarja magát kereszteltetni. „Nem fogadhatlak hieim közé — mondá a miszionárius, — mert szent hitünk tiltja a soknejűséget, pedig néked két feleséged van.“ — Az indián eltávozott, de egy hét múlva ismét visszatért, hogy kérését megújítsa: „Mondtam már néked — szolt ismét a hittérítő, — hogy nem keresztelhetlek meg, mert két feleséged van.“ — „Már nincs — szolt az őserdők fia — hanem csak egy.“ — „Hát mit csináltál a másikkal?“ — „Meg-ettém“ — volt a lakonikus válasz.

LEVELEZÉS.

Nagy-Kereskény 1884. ápr. 15.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Nyelv tesz csak nemzetet s nemzeti nyelv nélkül nincs haza, nincs nemzetiség. Nekünk van hazánk, alkotmányos nemzet vagyunk már közel ezer év óta s ha a legnagyobb magyar mégis kimondá: „Magyarország nem volt, hanem lesz!“ — ezt ugyis értelmezhetjük, hogy majdan Kárpátoktól — Adriáig s mind a négy folyam mentén magyar sziv dobog a kebelben, magyar szó hangzik az ajkakon.

Mig azonban a jós szavai teljesülhetnek, nemzedékek fognak eltűnni és föltámadni; s hogy valóban teljesüljenek is, czéltudatos, nemes törekvő emberekre van szüksége a hazának, kik századok mulasztásait pótolva, ott fejtik ki leginkább tevékenységüket, hol, ha a magyar érzelm nem is, de a magyar szó még idegen.

Idegen volt ez eddig, de nem leszen az többé Nagy-Kereskény község lakossága körében, mert megtörtént annak lényegében ünnepélyes, de szerény elfogadása a község első házában, az Urnak hajlékában, hol nt. Feketeházy Károly plebános ur e hó 13-án, husvét napján tartotta az első magyar szent beszédet.

Lassan, de folyvást munkálkodott ő azon, hogy a serdülő nemzedék anyanyelvén kívül a hazai nyelvnek is birtokba jusson.

Tények mutatták meg, hogy t. Terstyánszky Adolf tanító ur buzgó fáradozását szép siker koronázta. A fiatalság magyar imáitól, magyar énekeitől először visszhangzottak a százados templom falai. A honi nyelv tehát elfoglalta méltó helyét először a templomban, hogy kezdetben minden nagyobb ünnepnapon — később többször ismét megjelenjen. Innen fog az tovaáradni ajkról-ajkra, szívből-szívből, hogy szó és érzelm teljes összhangzásban legyenek.

A siker első tényezőjét, az ügy kezdőjét, nt. Feketeházy Károly plebános urat méltán illeti meg az elismerés azok részéről, kik örüdeni tudnak a magyar nemzetiség fokozatos kialakulásán ott, hol a kishitiek már reményüket vesztették.

T. Terstyánszky Adolf tanító urban pedig üdvözöljük a magyar tanítói kar fiatal s buzgó bajnokát, ki az ismeretek közlésén kívül másra is vállalkozott: a hazai nyelv ápolására, illetőleg terjesztésére.

Emleré a munka, istené az áldás!

Kereskényi J.

Közgazdaság.

Rugó és harapó lovak leszkottatása.

I. Amennyire praktikus, annyira szokatlan módon sikerült egy nagyobb istállóban egy föltéte rugós lovat a rugásról leszkottatni, ugyanis: egy boxban, közvetlen a ló fara mögött egy keményen kitömött szalmazsákot kötelek segítségével akasztottak föl, hogy az a rugós ló csakját érintette. Minden érintésre a ló a zsák felé rugott, de a zsák mindannyiszor visszaütődött a ló lábához, még pedig minél hevesebben rugta azt el, annál nagyobb erővel. Így természetesen, hogy a ló egy óra lefolyása alatt a folytonos rugásban kifáradt. Ezután a zsák a hátsó térd magasságába huzatván föl, a ló újra nekifogott a rugásnak, azonban már nem azon hévvel, mint előbb, s néhányszori rugás után a küzdelemmel fölhagyott; végre a kitömött zsák czombmagasságba huzatván föl, az a lovat közvetlen érintette s dacára ennek, a ló most már a zsák felé nem rugott. A zsák ezen helyzetében egy óráig hagyatott s ez után a kötelek segítségével gyorsabb és lassabb mozgással, hol leeresztetett a ló köréig, hol fölhuzatott a legcsiklandósabb testrészig s a ló sem ezen kísérletnél, sem befogva többé nem rugott.

II. Egy szerfölött hamis harapós mént pedig akként gyogyították ki a harapás dühéből, hogy midőn már minden kísérlet eredménytelen lett, egy darab hust forró tésztaival burkoltak be s midőn a ló harapni akart, a nyélre tűzött forró tészta nyujtatott neki, oda, melybe a mén beleharapván, ettől iszonyu ijedelemmel és reszkette ugrott vissza, mert száját, nyelvét s inyét annyira megégette, hogy 14 napig csak ivós táplálékot

Gáspár, Bus József, Galambos Istvánné, Dohány József, Zilai Jónás, Halló Andrásné, Mille Menyhért, Tornai János, Dálnoki András, Szücs István házaik. Az összes kár halóságilag 6112 frtra becsültetett, melyből 1600 frt a biztosító-társulatoktól kárpótoltatott.

1878. évi ápril 10-én, délután 5 órakor, épen kirakodó vásár alkalmával a Görbe-malom-utczán tűz ütött ki, leégett 3 ház és pedig: Baranya István, Bory Károly és özv. Gál Istvánné házaik.

1879. évi október 15-én, hajnali 3 órakor a nagyfogadó padlása kigyulladván, az egész fogadó-épület leégett; a tűz tovább nem terjedt.

1880. évi május 31-én, délelőtti 10 órakor a nagy-piaczon, Czírok János pléhhel födött kereskedése fölött lópor-robbanás volt, egy ember-élet is esett áldozatul, többen pedig megsebesültek; a kár hatóságilag 1242 frtra becsültetett.

1881. évi május 21-én, délutáni 5 órakor a nagy-piacz és Görbe-bathi-utczán 5 ház leégett és pedig: Lovas János asztalos, kinek háza gyuladt meg, legelőszőr; Czírok János, özv. Nyitray Jánosné, az uradalmi Udali-féle ház és Sebo Mihály háza. A kár hatóságilag 1616 frt 36 kr-ra becsültetett.

1882. évi február 13-án esti 9 órakor égni kezdett a Liba-malom mellett leégett 2 ház, t. i.: Váczi István és özv. Tóth Andrásné szalmával födött háza Szélesdesen idő lévén, a tűz tovább nem terjedt. A kár hatóságilag 1581 frtra becsültetett.

1882. évi ápril 19-én, éjjeli 11 órakor a Kereszt-malom-utczában 5 ház leégett, ezek voltak: Kopa István, Gutrai Károly, Kis Jónás, Szabó András, Szabó János házaik. Ezen tűz éjjeli 12 óráig tartott s a kár 1328 frtra becsültetett.

1882. évi augusztus 8-án, esti fél-10 órakor Akossy István kápolna-utczai lakóháza leégett. A tűz támadásakor erős, nagy szél, emberhiány, később elegendő segély. A kár hatóságilag 850 frtra becsültetett.

Ezzel befejezem a lévai tüzesetek szomorú krónikáját, azzal az őszinte szívből eredő kívánsággal, hogy soha többé sem én, sem pedig más valaki azt ne folytathassa. S habár a tapasztalás ugyan bizonyítja, hogy a városok leggyorsabb és legerélyesebb szépítői a romboló elemek: a tűz és víz, s mert van rá példa elég, hogy az ily romboló katasztrófát átélte városok — mint: Pest, Losoncz és legújában pedig Szeged, — mint a Phönix-madár, hamvaikból új és szebb életre vergődtek; de én mindazáltal szeretett szülő-városom-

nak az ilyesből bizony nem kérek, mert másrésről az is igaz, hogy vannak városok és községek, mint Sarmiz-aegethusa, Carthágó, a száz kapuval bíró Theba, de Léva legközelebbi szomszédságában is, mint Ó-Léva. Visk, Leszk, Szántó, Barátka, Csütörtökhely és Bálvánd hamvaikból bizony soha sem keltek föl, s helyeiken legföljebb a szántóvető ember egyhangú munkazaja, a gulya-ménes dobogása s pásztortűz mellett a furulyaszó hallatszík. vagy pedig:

„fű nő és fenyér virág.“

Waiger János.

Kutatók és források: Geograph. Historisches und Producten-Lexicon von Ungarn. Von Johann Mathias Korabinsky. Pressburg, 1786.

2. Istvánffy Miklós. Magyarország története 1490—1606-ig. Ford. Vidovich György. — Debreczen, 1867.

3. Knauz Nándor. Magyar Sion. 1864. évi folyam. — Pest, 1864.

4. Kálnoky Sámuel. Pethő Gergely Magyar krónikájának folytatása. — IV. rész.

5. Thaly Kálmán. Battyán János. Pest, 1868.

6. Horváth Mihály. Magyarország történelme. IV. kötet. — Pest 1862.

a) Kamarai levéltári adatok Botka Tivadarnál.

b) Léva-város levéltára és rendőrkapitányi irattára.

c) Különtelegé magán-, régibb és újabb följegyzések.

7. Magyar Sajtó. Politikai napilap. 1864. évi folyam.

Bobok György,

negyvennyolczas honvéd.

† 1884. ápril 13.

Te, ki a vig tréfát s a szellemes élezet imádtad: Mért fogadád a halál vég-késérű poharát?! Hisz negyvennyolczban mint honvéd százszor üzöd el Karddal a békétlent; s tisztesen állt ez odább. — Csalfa madárhang lesre hívott, tréfalva menél ki; Tört vete itt a halál... Száll a madár, ... te bukál...*) Megrendül a valónk, hogy e kép föltáru előttünk...

Ó, ez többé nem tréfa, de szörnyü való! — Élünk vig nevetés s kaczagás közt hogy folya!... Most is... Könybe szemünk lábad!... Hejh, késérű kaczagás!! —

Luna.

*) Szalonka-vadászaton történt meghülés okozta halálos betegségét. — Szerk.

vehetett magához. Bár a seb mihamar begyógyult, de a ló soha többé nem harapott. (Természetes, hogy az ilyen drasztikus gyógy mód csak a végső esetben alkalmazandó).

Irodalom és művészet.

A **Magyar Ifjúság** című, Révai testvérek által kiadott és Kürthy Emil által szerkesztett jeles ifjúsági folyóiratból most egyszerre 4 füzetet (4-7) küldött be hozzánk a kiadóhivatal. Amint már az első füzetek megjelenésénél, úgy most is örömmel jegyeztük meg, hogy e vállalat, — mind tartalma tekintetében, mind pedig munkatársai díszes és kiváló sora folytán — messze túlhaladja az ifjúsági irodalom terén megjelent összes, hasonló vállalatokat. — E jeles ifjúsági lapnál Mikszáth Kálmán, Irányi Dániel, Reviczky Gyula, K. Tóth Kálmán, Kvaszayné Kun Melanie, P. Szathmáry Károly, Szendrei János, Pósa Lajos, Gaál Mózes, Zempléni Gyula képezik a díszes névsort, akiknek tollából egy-egy kis remeklet kap a nemesebb szellemi élvezet után vágyó fiatalok. Amely szülő, nevelő, tanító csak egy füzetet is oly figyelemre méltatja, melyet a gondozásukra bízott, lassan ébredő ifjú szellem méltán megkívánhat, nem fog késmi a lapot megszerezni, mert jobb és megfelelőbb olvasmányt keresve sem találhat. A füzetek kiállítása is rendkívül díszes és mindamelllett rendkívül olcsó. Negyedévre csak 1 frt 50 kr és előfizetéseket bármikor elfogad a kiadóhivatal (Révai-testvérek Budapest, váci-utca 11.).

A **Magyar Tudományos Akadémia** a folyó évvel könyvkiadó vállalatának (negyedik, 1884-1886) új ciklusát indítja meg. 8 oly eredeti és fordított munkát kiadást határozta el benne, melyeknek megválasztásában irodalmunk legszenvedelmesebb hiányainak betöltése és a művelt közönség szükségleteinek kielégítése a fő szempontok. A Könyvkiadóbizottság tekintettel volt arra, hogy az eddig kiadott művekhez az újak, tárgyakra nézve, folytatva vagy kiegészítve csatlakozzanak. Az új folyamunk összeállított programja a következő. I. **Történelmi sorozat:** Mae-carithy: Korunk története, fordítja Szász Béla. 3 kötet. — Ran-

ke Leopold: A római pápák, egyházak és államuk a XVI. és XVII. században, ford. Lehr Albert, első kötet. — Symonds: Az olaszországi renaissance művészete, ford. Pulszky Károly. I. kötet. — Thierry Amadé: Római történet az ötödik században, ford. Öreg János. 3 kötet. II. **Irodalmi sorozat:** Alekszander Bernát: Kant. 2-ik kötet. — Beöthy Zsolt: A német irodalom története. I. és II. kötet. — Dante Divina Commediájából: A pokol, ford. Szász Károly I. kötet. — Taine: Az angol irodalom története, ford. Csiky Gergely. IV. és V. kötet. III. **Jog- és államtudományi sorozat:** Concha Győző: Ujkori alkotmányok. (Eredeti.) Két kötet. — Gide Pál: A nők joga. I. kötet. — Levergne Léó: A mezogazdaság Angliában, Skóciában és Írországon, fordítja Beksic Gusztáv, egy kötet. — B. Kraft-Ebing: Törvényszéki lélektan, ford. dr. Schwarzer Ottó, egy kötet. — Az első sorozatból évenként 80 iv, a másodikból 60 iv, a harmadikból 50-60 iv, angol diszkótásban fog 20-30 éves kötetekben megjelenni. Az első sorozat egy évfolyamának ára 4, a második és harmadiké 3-3 forint. Ezen kívül az angol vas-onkötésért kötetenként 40 krajczár fizetendő. Egy-egy évfolyam aláírás ára előre bérmentve küldendő, ily ezim alatt: Akadémiai könyvkereskedés (Knoll K. és Társa) Budapesten, az Akadémia épületében. Az aláírás egy sorozatra is elfogadjatik, de három évre kötelező. Az évi illetmény szentel minden esztendő november hava folytán küldetik szét, sőt esetleg már tavasszal. A jelen ciklus pártolói az előbbi 3 ciklusban megjelent minden munkát az eredeti előfizetési áron (kötetenként 1 frt. 90 kron) szerezhetik meg.

A **Hazánk**, történelmi közlöny 4-ik (áprilhavi) füzete a következő érdekes tartalommal jelent meg: Gelich Richárd: István nádor életéből. Jakab Elek: Bem tábornok irataiból. Iványi István: A Tisza-határvidék. Szöllösi Károly: Beöthy Odön levélváltása a vegyes házasságok ügyében. Torma Károly: Rettégi György emlékiratai 1718-1768. Abafi Lajos: A szabadkőművesség és az uralkodóház. Lehozcky Tivadar: Nehány adat 1848-iki szabadságharcunk történetéhez. Tárca: Büntetések hajdanában. Gr. Guyon Rihard levele Haynauhoz a világsí fegyverlettel után. Almásy Pál levele Szemere Bertalanhoz. — A **Hazánk** havonként egyszer jelenik meg (jul.-aug. hó kivételével). — Előfizetheti rá egyévre 6, félévre 3 frittal, a kiadóhivatalnál: Budapest, IV. stáció-utca, 1. sz.

Az **Ezeregy-Ejszaka** új kiadásának 3-ik füzete most jelent meg, tartalmát képezik a következő mesék: A férj és a papagály. Padmanaba Brahmán és az ifjú fiai. Mahmud szultán és vezire. A karizmei herceg és a georgiai hercegnő története. — Ára 25 kr. A 36 füzetre terjedő műből havonként 2-3 füzet jelenik meg. Megrendelhetni Nádor Kálmán kiadóhivatalában, Budapest IV. Károly-körút, 8. sz.

Lévai piaciárak

Rovatvezető: Könyv József váro. kapitány.

Buza: mmázsánként 8 frt. 20 kr — 8 frt 80 kr. Kétszeres 6 frt — kr — 6 frt. 70 kr. Rozs: 7 frt — kr — 7 frt 50 kr. Árpa: 7 frt 50 kr — 8 frt — kr. Zab: 7 frt — kr — 7 frt 80 kr. Kukorica: 6 frt 20 kr — 6 frt 60 kr. Bab: 8 frt — kr — 8 frt 50 kr. Lencse: 10 frt — kr — 11 frt — kr. Köles: 5 frt. Liszt: 0 sz. 18 frt 40 kr, 1 sz. 17 frt 90 kr, 2 sz. 17 frt 40 kr, 3 sz. 16 frt 80 kr, 4 sz. 16 frt — kr, 5 sz. 15 frt 30 kr, 6 sz. 14 frt 80 kr, 7 sz. 13 frt 60 kr, 8 sz. 13 frt — kr, 8 1/2 sz. 11 frt 70 kr, 8 3/4 sz. 9 frt 70 kr, 9 sz. 7 frt 70 kr. Korpa: 5 frt. Marhahus kilója: 52 kr. Borjúhus: 52 kr. Disznóhus: 60 kr. Szalonna 75 kr. Zsír: 75 kr.

Szerkesztői üzenet.

U.—S. Losonc. — Vettük, köszönjük. Rég volt szerencsénk, legyen legközelebb is, szívesen látjuk—főképp egy újabb ajándékkal az ön szép társadalmi panorámáiból. — Üdvözlétünk küldjük!

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

Hirdetés.

A magyar kir. államvasutak, a szab. kir. osztrák-magyar államállamvasut-társaság és a déli vasut el fogadva egy, a „Magyar Lovaregylet“ által ez irányban tett indítványt, a budapesti loversenyekben tényleg résztvevő mezei gazdák utazására és azok lovainak az illető vasuti vonalokon leendő szállításiára vonatkozólag 50-százaléknyi díjkedvezményt engedélyeztek. E kedvezmény olyképp alkalmaztatik, hogy az illető mezei gazdák Budapestre való utazásuknál és lovuknak odaszállításánál (a rendes díjszabás szerű egész menet- és szállítási díjat fizetik a visszautazás — illetve szállítás ellenben díjmentesen történik, ha a „Magyar Lovaregylet“ versenytitkársága által a lónak Budapestre történt szállítására vonatkozó eredeti fuvarlevelen igazolják, hogy az illető mezei gazda a loversenyen tényleg résztvevő és lóva nem adatott el. A visszautazásnak, illetve szállításnak azonban ugyanazon állomáson s ugyanazon irányon át kell történnie, mint amelyről, illetőleg melyen át az utazás és szállítás eredetileg történt.

A budapest-pécsi vasut je tárgyban csak 33 százaléknál díjkedvezményt engedélyezett, szintén a fentérintett modalitások mellett, de e kedvezményt csupán a mezei gazdák személyére korlátozta, a lovakat nem részesítve semmiféle szállítási előnyben.

Figyelmeztetnek tehát a loversenyekben résztvevni szándékozó mezei gazdák, hogy, ha eme, most körülírt kedvezménnyel élni akarnak, a lószállításról kiállított eredeti fuvarlevelet verseny után mutassák föl alólírt lovaregyleti versenytitkárságnál a czéltől, hogy az rávezethesse az említett (ingyenes hazautazásra, illetve szállításra jogosító) igazolást.

Egyszersmind fölkérjük a vidéki lötenyésztési bizottságokat és az összes hazai lapokat, hogy e közleménynek az illető körökben leendő terjesztése, illetve hasabjaikban való fölvétele által a mezei gazdákat eme szállítási kedvezményre figyelmeztetni sziveskedjenek. Az idén a következő versenynapokon lesz mezei gazdák versenye: május 4- és 11-én, aug. 20-án, okt. 12- és 19-én.

Budapest, 1884. márcz. 25-én.

A „Magyar Lovaregylet“ versenytitkársága

Masjon Vilmos, versenytitkár.

Pályázat.

A bars megyei gazdasági egylet titkári hivatala lemondás folytán üresedés jövén, arra ezennel pályázatot hirdetettik. Fölvételi föltételek:

1. A magyar, tót és német nyelvnek tudása,
2. a mezőgazdasáttal való gyakorlottság és 3. lehetőleg elméleti képzettség, 4. kettős könyvvitel tudása kívánatos. Fizetés 1000 frt. évenként, lakás, fűtés. Pályázók fölhivatnak, hogy kérvényüket fölszerelve hozzám küldjék be, Budapestre, tükör utca 3.

Gróf Keglevich István,
a bars megyei gazdasági egylet elnöke.

Az Első magyar ált. biztosító-társaság
Léva-kerületi ügynöksége,

mely eddig Missik J.-nál volt elhelyezve,
most

Bolemán Edére

86. ruházott át.

E változás alkalmából fölhivatnak a biztosító felek, hogy a fönti társasággal kötött biztosítási ügyleteik érdekében a „díj-nyugták“ átvétele végett **Bolemán Ede** ügynöki hivatalában jelentkezzenek.

Önkéntes árverés!

Elárusítás folytán.

Alulírottak ezennel áruba bocsájtják lakházukat, szőlőjüket, összes házi butoralkat és minden egyéb ingóságukat s ezeknek önkéntes elárverezésére határidőül **f. évi ápril hó 21-22. napjait** s a pannon-utcai lakásukhoz tűzik ki, hol a venni szándékozók előtt a föntemlített tárgyak, készpénzfizetés mellett, az illetőknek tulajdonába fognak bocsájtatni.

Léván, 1884. ápril 2.

87. 3-3.

Ehrenfeld Dávid és Frankl Karolin.

KÁVÉ ÉS THEA,

mint kiválólag dicséretreméltó czikkek

Legfinomabb	ajánlatnak:	król krig
nyugotindiai kávé	46—51	
”	Campinas-kávé	44
”	Ceylon-kávé	51
”	sárga Jáva-kávé	51
”	Gyöngy-kávé	51
Chinai thea (legujabb aratás)	80—1,43	
Legfinomabb indiai thea	1,71	

Ezen árak félkilónként számítvák. =
5 kilónál a megrendelő nem fizet postai szállítási díjt.

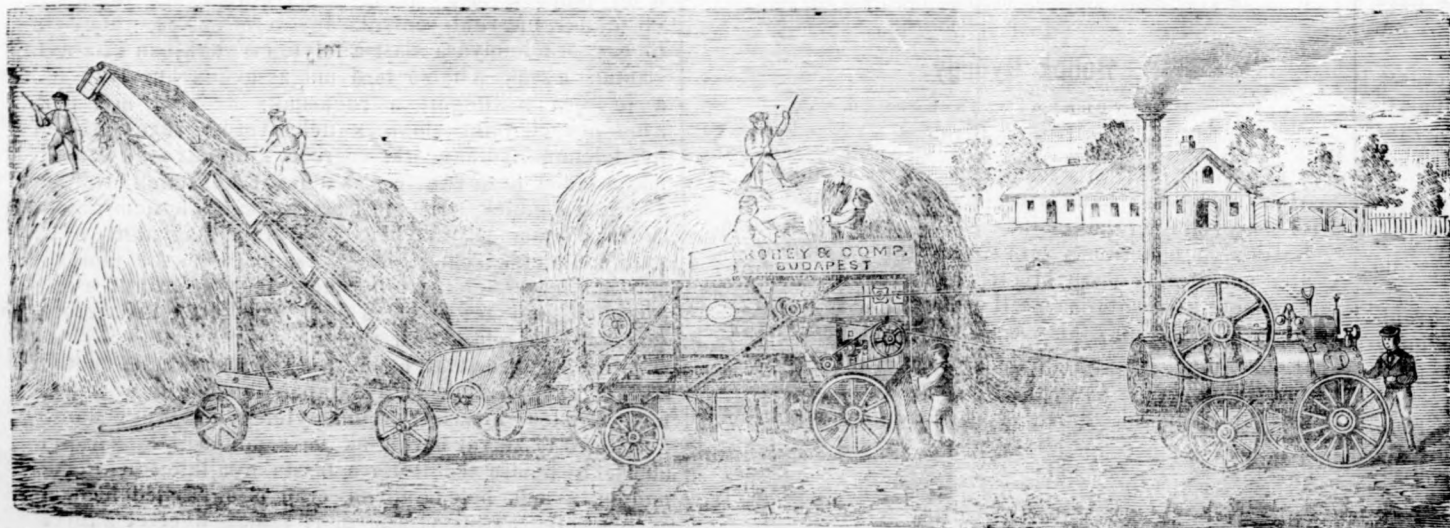
A thea, mint „mellékküldemény“ tetszészerinti mennyiségben rendelhető. Részletes árjegyzék kívánatra ingyen.

88.

W. Meinecke,
HAMBURG.

ROBEY & CO. MFG. CO.

BUDAPEST, Üllői utca 35

Gőzcseplőgép-készleteket venni szándékozók sziveskedjenek a gyári árak iránt **ROBEY & Comp.**-hoz, mint az eredeti vasgerendás cseplőgépek gyárosaihoz fordulni. — 2 1/2, 4, 6, 8, 10 és 12-lőre jű cseplő-szedetek gyárunkban mindenkor készletben vannak,

Nyomatott Dukesz Lipótnál, Léván.

Tenyész-kosok

és gazdasági eszközök eladása.

Az atanyos-maróthi czukorgyár főbernöksége Kis-Tapolcsányban bérleteinek fölosztása folytán összes negretti-fajbéli, gazdag gyapju- és erős testalkattal bíró

tenyészkosait

azonkívül

összes gazdasági gépeit és eszközeit, valamint 80 és 60 mázsa súly, szállítására használható járműveit, emelő daruit, differenciált emelő csigáit szabadkéz-ből eladja.

90. 3-3

A föntéző.